

Întrebați un film de animație

Anne Marie Filho

Predau cu cinema

Întrebați un film de animație

de Anne Marie Filho

Proiecția unui film de animație ar trebui să permită elevilor să se întâlnească o lucrare, a o pune la îndoială, a formula o judecată critică, a exprima a opinie, un punct de vedere argumentat, a dezbate, a compara, a pune în perspectivă, pentru a construi legături cu alte opere, alte arte, alte mass-media care au confiscat același obiect. Aceasta este oportunitatea de a elevii să dobândească cunoștințe și să își dezvolte abilități pe care le pot pune la încercare altele.

Ploaie și pește © Risa Kimpara

Două modalități obișnuite, dar diferite de chestionare

Când orele sunt invitate să studieze un obiect, oricare ar fi acesta, oferit de către natura sau produse prin artificul creației cum sunt, de exemplu, a text sau film, se pot adopta două metode de chestionare.

- Un set de întrebări atent organizate, adesea pe grade de complexitate, este supus elevilor care îi răspund.
- Interogarea nu este oprită în prealabil, ci este construită conform reflecțiile elevilor când descoperă obiectul de studiat și reacționa; organizarea acestor reflecții și desfășurarea lor va permite neapărat pentru atingerea obiectivelor stabilite pentru analiză, pentru înțelegerea sensului, care rămân identice în ambele modalități; interesul acestei secunde abordare este de a crea condițiile pentru achiziția progresivă a unei metode, de autonomie, inclusiv prin conștientizarea treptată a oamenilor studenți ai existenței invariabililor în observațiile lor. În timp ce se adaptează la vârsta și nivelul lor, depinde de profesor pentru a invita elevii să reflecteze asupra strategiilor pe care le implementează să pună la îndoială, să analizeze, să înțeleagă, pentru a le putea critica, să le asimileze, să le poată însuși, să le refolosească și să le dezvolte.

Pentru a ilustra ideea, ne vom imagina acum că studenții sunt invitat să descopere filmul Risei Kimpara, „Ploaie și pește”.

Mentține scopul de educația imaginii

Afișarea unui film de animație este întotdeauna posibilitatea de a oferi elevii o întâlnire cu a muncă, muncă creativă artistică, după abordarea lui lecții artistice și asta oricare ar fi obiectivul urmărit.

Este oportun să amintim aici abordarea didactică artistică astfel că ea este oficializată în diverse publicații disponibile pe Site Eduscol, la secțiunea devotat acestor învățături¹. Accentul se pune pe calitate așteptat de la aceste întâlniri cu lucrări artistice. Studiul filmelor de animație se poate inspira util din propunerile cuprinse în acestea documente însoțitoare.

¹ <https://eduscol.education.fr/cid99287/ressources-accompagnement-enseignements-artistiques-aux-cycles.html>

În special „La îndemâna mâinii, la îndemâna cuvintelor, la îndemâna ochiului: întâlnirea cu operele de artă plastică pentru vârste cuprinse între 6 și 9 ani” și „Întâlnirea cu lucrările în pregătirea elevului de la 9 la 12 ani: îndrăznește să explorezi, chestionezi, cercetezi, chestionezi... deveniți un explorator de artă”.

De la mobilizarea experienței personale la cea a cunoașterii

Copiii sunt emoționați și înțeleg filmul în lumina experienței lor. Dacă lucrarea de aici este formal diferită de cele cu care elevii sunt familiarizați, se referă, practic, la o experiență împărtășită de toți, aceea a ploii, a ei zgomote, cea a umbrelei, mare sau mica cu care vrem să ne distrăm, cea a autobuzului școlar poate. Ea angajează memoria, se ancorează cu ușurință în istoria personală și încurajează jocul de conotații perceptuale.

În funcție de proiect, ne putem pregăti de întâlnire abordând, înainte de proiecție, această temă a „ploii”. Cine iubește, cine nu iubește nu? Pentru ce? Ce amintire(e)? Ce imagini? Vom putea să scriem, să desenăm, să ne punem în scenă, să explorăm vocabularul a imaginat ploaia, înainte de a descoperi ce și-a imaginat și a povestit regizorul.

Poate că lucrarea va rezona și cu cultura copiilor. Un număr mare de lucrări, potrivite pentru toate vârstele, se ocupă ploaie. În funcție de vârsta lor, li s-au citit cărți sau ei înșiși au citit în care personajele au fost confruntate ploaia, clasice ale literaturii pentru copii precum albumul lui Agnès Rosenstiehl, „Mimi Cracra, the rain, she loves it!”.

Ei își vor aminti versurile de pepinieră în franceză, „Plouă, e umed, este o petrecere cu broaște”, „Plouă ciobanesc”, în engleză, „Rain rain go away”... Vor fi avut ocazia să-l vadă pe Gene Kelly cântând în ploaie? Oricum, pentru multe motive, personale, culturale, sociale..., elevii au deja în ei resursele pentru a înțelege filmul.

În mod inconștient sau nu, elevii își vor mobiliza, de asemenea, cunoștințele și experiența construcției însăși a povești, care își bazează așteptările și care le permit să anticipeze aventurile viitoare. În filmul Risei Kimpara, cel Desfășurarea poveștii este originală în sobrietatea ei. Ar putea zădărnici aspirațiile tinerilor studenți, cei care s-ar fi putut hrăni aceste experiențe anterioare, punând bazele unei culturi timpurii a literaturii și cinematografului. Acest film este atât narativ, cu un fir narativ foarte rafinat, cât și contemplativ. Ar putea fi confuz.

Rue de Paris, vreme ploioasă, Gustave Caillebotte, 1877, Institutul de Artă din Chicago

Explorare

A întâlni opera înseamnă și a-i întâlni autorul, înseamnă a situa contextul creării și distribuției sale. Elevii ar trebui să fie instruiți să acorde atenție acestor informații. Sensul acestei identificări va fi afirmat doar prin repetarea ei, extins pentru a întâlni alte lucrări, picturale, muzicale, literare... Este vorba, modest, de a le învăța respectul pentru un autor, pentru munca lui și a echipei sale. Dincolo de asta, ei vor putea construi pas cu pas învățarea despre culturi ale căror lucrări poartă semnele epocilor, descoperă, de-a lungul timpului, „școlile” așa cum se spune de mult timp pentru alte arte prin gruparea, dacă este cazul, a artiștilor în școli în funcție de țara de origine, în funcție de secolul lor, conform prevederilor mișcarea artistică căreia îi aparțin.

Filmele de animație oferite pe platformă sunt pătrunse în cultura autorilor lor, dar sunt și larg deschise la alte influențe și componența echipelor de producție în sine este adesea multiculturală. Vom observa că majoritatea filmelor au titluri în limba engleză, că în funcție de vârstă și de ciclu, elevii vor învăța să traducă. Fără a intra în controverse aici, această utilizare a limbii engleze pentru filmele produse în țări în care nu este limba oficial subliniază adresarea către un public internațional a cărei cultură va influența și recepția. În funcție de proiectul anului, vom putea păstra urme ale acestei lucrări de identificare pe „contextul” lucrărilor.

În cazul filmului „Ploaie și pește”, informațiile oferite în film în sine sunt înscrise sistematic două scripturi: alfabet japonez apoi alfabet latin. Informațiile în japoneză sunt astfel traduse în engleză.

Titlu	Ploaie și Pește	Titlul apare după 43 de secunde, în japoneză și în engleză. Numele titlurilor în limba engleză nu încep cu majuscule, așa cum se cere prin convenție. Caracterele japoneze înseamnă „pește de aur” și nu „ploaie și pește”. Nu se deosebesc bărci mici ieșind în evidență pe orizontul cețos. 魚 = roșu. 魚 = pește.
autor	Risa Kimpara	regizor japonez
Echipa și repartizarea funcțiilor		Aceste informații apar la sfârșitul filmului.
Scenariu, design, editare și animație	Risa Kimpara	4.22
Asistent de animație	Yusuke Kazuta	4.22
Muzica	Yusaku Masuda	4.28
Efecte sonore	Takuji Oe	4.28
Mixer audio	Yoshito Morita	4.28
Producție	Universitatea de Arte din Tokyo	4.28
Regizat de	Risa Kimpara	4.34
Producție	Universitatea de Arte din Tokyo	4.34
Locul de producere	Universitatea de Arte din Tokyo	Apare pe ecran de la început.
Țara de producție	Japonia	Indus de Universitatea de Arte din Tokyo
Data de finalizare	2010	Data în partea de jos a ecranului negru, ultima imagine.

Pot fi furnizate și alte informații.

Durata filmului	4.47 secunde
Tehnic	film 2D
Informații suplimentare despre producție	Film regizat de Risa Kimpara1 în primul an la Universitatea de Arte din Tokyo.

Luarea în considerare a tuturor acestor elemente depinde de proiectul realizat în clasă și de nivelul elevilor. Cu toate acestea, se pare esențial ca elevii să se obișnuiască metodic să numească cel puțin autorul, fără a ignora faptul că realizarea unui film implică o echipă și să identifice anul și locul producției.

Dacă profesorul planuiește să facă un film de animație cu clasa sa, el poate observa deja aici împreună cu elevii săi diferitul funcțiilor îndeplinite de membrii unei echipe, atât de multe roluri care pot fi apoi distribuite.

Diferența dintre forma acestui film și cea a producțiilor japoneze pe care le-au văzut poate să apară persoanelor în vârstă. Suntem aici mai aproape de opera fondatoare a chinezului Te Wei (1915-2010) și de spălările sale animate sau de singularitatea lui Isao Takahata. În Povestea prințesei Kaguya (2013). Elemente de cultură japoneză sunt evidente în alegerile regizorului.

Narațiunea. Pitch, rezumat, rezumat

Este interesant să invitați elevii să lucreze, oral și/sau în scris, la o prezentare a poveștii propuse.

Putem prefera termenul „cârlig” celui de „pitch” împrumutat din comerț (protest de vânzare, argument comercial) și astăzi folosit în mod obișnuit pentru a evoca o prezentare în una sau două propoziții, care trebuie să trezească interes, de obicei fără a dezvălui finalul. În general, această prezentare, acest „cârlig”:

- . conturează situația inițială
- . specifică caracterelor
- . raportează primul eveniment care începe povestea și care poate schimba viața personajului(lor) prin deschiderea câmpului posibilităților, creând un suspans mai mult sau mai puțin puternic.

Filmul „Ploaie și pește” a fost subiectul mai multor dintre aceste scurte prezentări.

Iată trei, preluate de pe site-uri care citează lucrarea, cărora li se atașează un al patrulea pitch propus pe un site de limbă engleză:

„Într-o zi ploioasă, un băiețel așteaptă autobuzul și își dă drumul imaginației. Imaginile îi vin în minte.”

Platforma Films pour enfants

„În timpul unei ploaie, un băiețel așteaptă autobuzul adăpostit sub umbrelă și pleacă în gânduri.”

cinemapublic.org

„Într-o zi ploioasă, un băiat așteaptă la o stație de autobuz. Picături de apă zbârnâie și fac valuri într-o băltoacă. Brusc, un început. Un pește de aur în iaz...”

3dvf.com

„Într-o zi ploioasă, un băiat aștepta îmbufnat la o stație de autobuz. Bucătăi, picături de ploaie sar și fac valuri într-o băltoacă. Privind-o, a văzut ceva (sări). Când băiatul s-a uitat în băltoacă, înota un pește roșu. Este povestea unui pește roșu pe care un băiat l-a văzut într-o zi ploioasă.”

Letterboxd, rețeaua de socializare pentru iubitorii de film

Compoziția acestui cârlig și alegerea pe care o implică este solicitantă și permite o reflecție formativă din partea elevilor. În exemplele prezentate mai sus, ploaia este menționată în primele cuvinte. Ea este forța motrice din spate acțiunea, care dublează în intensitate, care creează bălți, oglinzi pentru copil. Când se oprește, se oprește și filmul.

Putem lucra și la forme și mai scurte, o frază nominală sau un slogan care însoțește titlul.

Scrierea „pitch-ului” poate fi o primă sau o nouă oportunitate de a pune la îndoială titlul ales.

Elevii vor observa diferența dintre titlul japonez care înseamnă „pește de aur” și titlul englezesc care se traduce prin „ploaie și pește”. De ce această diferență, asumată de regizor? Care este interesul primului, al celui de-al doilea? Ce alt titlu și-ar imagina elevii? În maniera lui La Fontaine, „Copilul, ploaia și peștele”, care se referă mai mult la poveste, fără morală explicită aici? Sau, foarte diferit, „The Wait”, „Reverie in the Rain” care traduce situația copilului, a lui mentalitate. Elevii pot veni cu multe răspunsuri.

De asemenea, clasa va putea compara titlul filmului cu titlurile date de alți creatori, poeți, pictori, muzicieni... lucrări pe care le-au dedicat ploii, precum cele citate la finalul acestui document.

Rezumatul este mai lung și spune întreaga poveste. Termenul „rezumat”, inclus în lexicul cinematografiei, poate să fie considerat sinonim și prezentat ca atare elevilor cu vârsta cuprinsă între 9 și 12 ani. Rezumatul „Ploaie și pește” va prezenta niște dificultăți ușor de depășit, pe de o parte datorită împlinerii viselor cu ochii deschisi în experiența reală, pe de altă parte se datorează pluralității interpretărilor referitoare la personaje și legăturile care le unesc. Rezumatul întreabă elevii să identifice locul, personajele, legăturile care îi unesc, acțiunea în care sunt angajați.

Locul, decorul

Filmul nu prezintă un decor anume. Indiciile rare susțin ipoteze:

Indicii vizuale:

- . O barieră albă (în 0,23)
- . Semnul alungit (0,48) despre care înțelegem că indică o stație de autobuz
- . Un autobuz sau un autocar
- . Arbori și clădiri schițați (de la 3,29)

Indici sonori:

- . Sunetul mașinilor care conduce
- . Sunetul autobuzului și al ușilor sale pneumatice.

În funcție de experiența personală, elevii vor recunoaște indiferent un oraș, un sat, un cătun, un drum. campanie, dar cu greu vor putea merge mai departe și își vor confirma ipotezele. Acțiunea ar putea avea loc în locuri, în diferite tari.

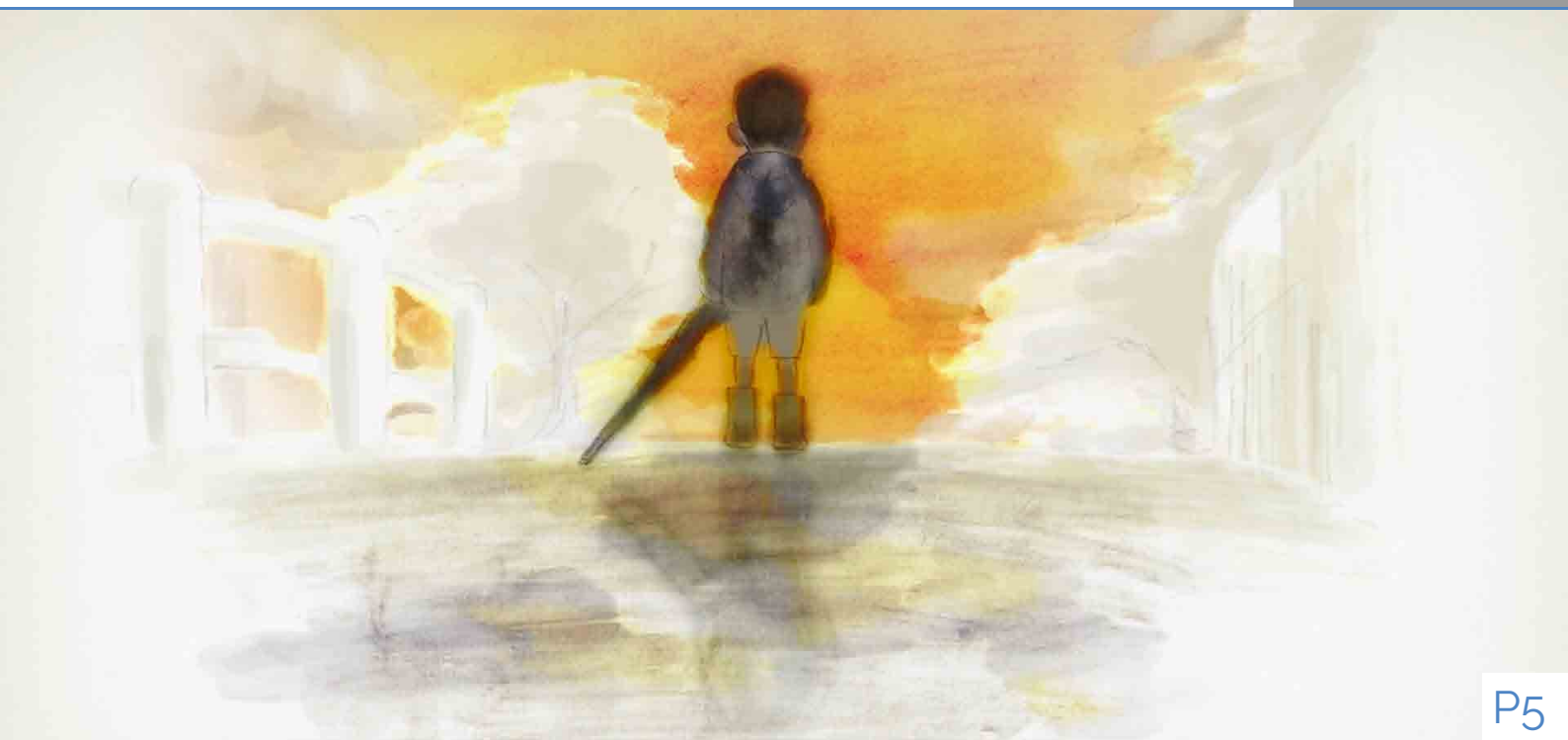
Ploaia apoi strălucirea cauzată de întoarcerea soarelui ascund sau copleșesc elementele decorului. Atenția este așa concentrat pe copil, umbrelă, autobuz, câteva elemente esențiale pentru poveste și, mai ales, pe ploaie apoi pe soare care sunt actori esențiali și care hrănesc emoțiile copilului.

În timpul primei întâlniri dintre Satsuki, Mei și Totoro în filmul „Vecinul meu Totoro” (Hayao Miyazaki, 1988), perdeaua de ploaie ascunde și decorul de culoare gri prin fragmentarea acestuia. Și-a amintit regizorul acest episod al filmului?

Ploaia și lumina au puteri de dizolvare. Dizolvarea elementelor decorului pune în valoare culorile alese. formele precise dispar și copilul evoluează într-o culoare cenușie omniprezentă, apoi în claritatea galben-portocalii. Câteva nuanțe abia disting cizmele băiețelului, hainele lui ușor albastrii, ca variații de gri.

Lumea ploii este la fel de monocromă ca spălările lui Te Wei. Peștele roșu, peștele auriu, aduce culoarea aurie care ajunge apoi pe tot cerul, în momentul în care sosește în sfârșit adultul așteptat. Culorile decorului coincid cu sentimentele, emoțiile copilului, le înseamnă la fel de mult pe cât sunt ele cauza.

Ploaie și pește © Risa Kimpara

Personajele

În acest decor de impresii, personajul principal este identificabil. El este un copil. Dimensiunea sa mică este semnificată de:

- . Proporții copil/umbrelă
- . Proporțiile semnelor de oprire pentru copii/autobuz
- . Proporțiile copilului/adultului, în vederea lui în ultima parte, (imagine care îl arată alături de adult).

Probabil că este un băiețel, dacă îl interpretăm în acest sens:

. Îmbrăcămintea lui, care este cea a unui copil și este mai frecvent purtată de un băiat, dar clasa poate avea vreau să discutăm

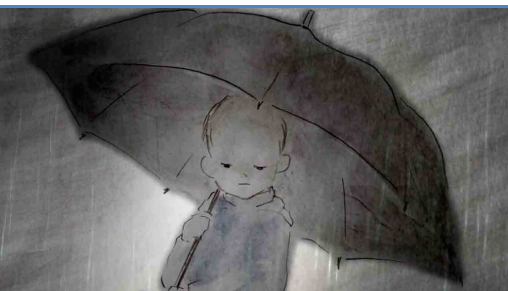
. Coafura lui scurtă, dar elevii vor putea discuta și despre asta.

Autorii pitchurilor citate mai sus recunosc în unanimitate un băiețel.

Desenul oferă și indicii despre starea de spirit a copilului.

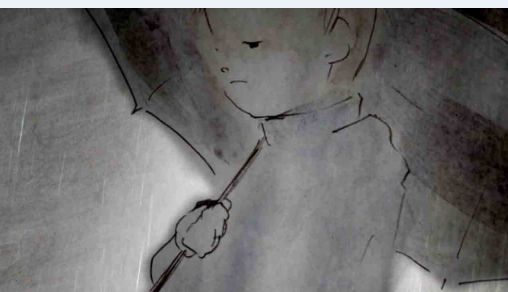
. Fața lui: ochii, gura sunt expresive.

Gura este trasă, „scârțuită” cu o linie care poate exprima tristețe, întuneric, bucurie, surpriză.

Copilul trece de la tristețe la plăcerea de a descoperi pisica, apoi la mirare visând cu ochii deschiși înainte de a găsi cu bucurie adultul așteptat. Toate aceste sentimente sunt semnificate într-o singură linie. Felul în care își trage umbrela accentuează impresia de tristete.

În preajma copilului, celelalte personaje sunt imprecise.

. Animale, reale ca pisica de culoare închisă care miaună și fuge de apă; reale și ireal în același timp, ca acești pești de aur care se înmulțesc pe tot parcursul visului cu ochii deschiși și care zboară.

. O figură feminină, ca metamorfoza unuia dintre acești pești, care pozează un sărut pe pleoapa copilului.

. O figură masculină, care intervine la final, îl mângâie pe părul copilului, înainte de a-și relua călătoria cu el.

Adulții, în visele copilului ca și în realitate, sunt tandri și protectori. Prezența lor este asociată cu plăcerea și fericirea. Elevii va formula ipoteze. Ei vor dori fără îndoială să recunoască în om tată pe care copilul îl așteaptă și va trebui să justifice această interpretare. Vor judeca și ei că femeia visată este o imagine a mamei la care se gândește copilul? O mamă absent în realitate dar prezent în imaginația băiețelului.

Figura feminină pare născută din metamorfoza peștelui de aur, pește d'or cum spunem în engleză, „goldfish”. Ea, al cărei păr auriu se desfășoară ca aripioarele voalate ale peștilor, dispare rapid.

Metamorfoza animalelor în oameni și invers este o temă universală și apare în multe legende, în Japonia ca și în alte țări.

Cititor al lui Ovidiu și deschis culturii occidentale, Hayao Miyazaki a exploatat acest lucru imaginație prin compunerea „Ponyo pe stâncă” (2008), povestea lui a fetiță de peștișor de aur, nu fără a fi inspirată, de departe, de Andersen.

Acțiunea

Plouă. Un copil, târând o umbrelă în spate, merge spre o stație de autobuz.

De la 0.15 la 0.39 copilul traversează terenul de la stânga la dreapta, arătând trist, târând o umbrelă. Mișcarea este subliniată de alternarea cadrelor, arătând copilul în prim-plan apoi în plan mediu. Fiecare schimbare de plan ne permite să înlocuim Mutați copilul în stânga imaginii și repetați această mișcare de la stânga la dreapta.

Lovitura de 0.30/0.31 suprapune cele două lovituri.

În mai multe rânduri, filmul va suprapune două imagini, semnificând tranzițiile cu mare fluiditate.

De la 0.31 la 0.39, copilul traversează terenul și dispare, lasă cadrul în dreapta, lăsând spațiu gol pentru a le apărea și apoi personajele din titlu dispar.

În 0.47 și până la 0.54, filmul arată copilul stând la stația de autobuz.

Copilul stă în stația de autobuz. Vine un autobuz, se oprește apoi pleacă.

De la 0.55 la 1.07, autobuzul intră pe teren din stânga, traversează apoi se oprește, înainte de a ieși din cadru la dreapta.

Coloana sonoră oferă informații despre deschiderea ușilor pneumatice apoi închideți fără ca noi să le vedem în imagine.

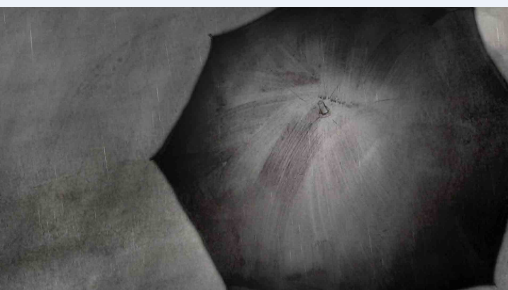
Copilul nu s-a urcat în autobuz. A rămas, așteaptă sub ploaie persistentă.

În 1.08, autobuzul care dispare dezvăluie copilul, care stă încă în stație. Noi poate să fi crezut că se va urca în autobuz și va fi surprins să-l vadă.

Ploaia crește. Copilul își deschide umbrela care rezonază.

De la 1.09 la 1.16, copilul este ocupat cu deschiderea umbrelei.

În 1.17, umbrela acoperă aproape întreg câmpul, apoi copilul este văzut înăuntru prim-plan (1.18) și mediu (1.19), cele două imagini fiind suprapuse în 1.19.

I se alătură o pisică și se refugiază lângă el sub umbrelă.

Copilul așteaptă și câteva secunde sunt dedicate pentru a-i arăta așa, imobilă, inactiv. Atunci îi vine ideea (1.31, imagini suprapuse) să se joace cu ale lui umbrelă (1.31 până la 1.42). Cât timp fotografia este încă aproape, copilul este văzut puțin scufundându-se ușor, ca și cum vederea lui câștiga înălțime,

într-o lovitură de urmărire care este atât în spate, cât și pe verticală. De la 1.42 la 2.05, atenția copilului este absorbit de mieunatul unei pisici care rămâne în afara ecranului. Copilul este acum în centrul imaginii și, în 2.00, o nouă mișcare verticală vă permite să descoperi pisica.

2.05 dezvăluie copilul la stația de autobuz, așa cum am văzut mai înainte (cf.1.19), dar sub umbrela lui, pisica s-a refugiat. Copilul nu mai este singur.

Ploaie și pește © Risa Kimpara

Copilul și pisica își observă reflectarea într-o băltoacă. Copilul descoperă un pește de aur care este începe să zboare în jurul lui, însoțit de un roi de alți pești care se învârtesc. Apare o figură feminină râde, pune un sărut pe fața copilului înainte de a dispărea.

Următoarea imagine (2.20/2.11) este surprinzătoare. Pare un unghi mic, dar reflexia explică acest efect. Personajele sunt despicate în reflexia unei bălți (2.12-2.20), apoi coexistă două lumi și, în apă, se va desfășura un univers neobișnuit.

Peștele auriu apare în 2.25 parcă s-ar fi născut din picătura de apă care ocupă imaginea de la 2.21 la 2.25. Se pare că moare în 2.38 și renaște dintre cele două mâini care îl iau, îl adăpostesc apoi îl lasă să scape, așa cum se face cu o pasăre (2.39-2.45). Acești doi mâinile nu par a fi cele ale copilului care devine spectatorul uimit al zborului peștelui, apoi al tuturor pește în jurul lui. Imaginea îl plasează în centru, în prim-plan, în prim-plan, în plan mediu tot pentru a descoperi baletul a numeroșilor pești din jurul lui (2.55-3.03, suprapunere). În 3.10, prim-planul ne permite să surprindem sărutul pe care îl face femeia cu părul deschis pe pleoapă, înainte de a dispărea (3.13, mai multe imagini suprapuse pentru a semnifica viteza mișcare). Copilul rămâne singur apoi dispare.

Câmpul gol, măturat cu culori din ce în ce mai galbene și roz, este străbătut de un pește auriu de jos în sus și din dreapta stânga (3.20). Peștele dispare în adâncimea câmpului (3.21).

Soarele a revenit. Peștii au dispărut, dar cerul, din nou însorit, este culoarea lor. Pisica pleacă. Un adult, probabil din autobuz, este acum cu copilul. Îi mângâie capul cu tandrețe. Adultul și copilul pleacă împreună.

Un cer aurit de soare umple întregul câmp de la 3.22 la 3.28. Formele portocalii de pe cer amintesc de forma peștelui roșu, rotunjimea corpului său, triunghiularitatea alungită a cozii. Siluetele copilului și ale pisicii, cu spatele îndreptat spre cer iar în decor, reapar, duplicat în reflectarea lor pe pământ, în timp ce privirea pusă asupra lor se retrage, parcă sub efect. dintr-o lovitură de urmărire din spate. Umbrela închisă confirmă că ploaia a încetat. Pisica părăsește copilul (3.36). În 3.55, imaginile sunt suprapus și copilul este văzut de sus, cu capul în jos în centru și fata așa cum apare reflectată în balta care copilul, încă fascinat, continuă să privească. O umbră în spatele lui apare în reflectare (4.05). Copilul le lărgeste ochi. Se întoarce și înfruntă sosirea (4.08) a cărei privire o adoptă filmul și care rămâne în afara ecranului. Copilul este astfel văzut în scufundându-se, surprins, fără să zâmbească. O mână, mare și lată, intră în cadru din partea de sus a cadrului și se sprijină pe capul său (4.12) pe care o acoperă. Copilul închide ochii și îi deschide din nou, zâmbind acum (4.14), chiar roșind din ce în ce mai mult mai mult (4.15). Chipul lui fericit este suprapus autobuzului (4.16) care părăsește cadrul ieșind prin cadrul din dreapta și care, făcând aceasta, dezvăluie copilul și adultul care ține acum umbrela. Adultul întinde mâna către copil (4.18) și cele două siluete care confuz în profil (4.20) deplasează-te spre stânga acum și dispare. Câmpul este gol (4.20/4.22) până la apar creditele. Adultul și copilul reapar în centru, în spatele numelor membrilor echipei. Spatele lor sunt și par să se îndrepte spre adâncurile câmpului.

Off-camera este spațiul poveștii care nu apare în cadru. Câmpul este spațiul vizibil din interiorul cadrului. Autorul folosește off-camera pentru a ascunde pentru o clipă privitorului ceea ce vede copilul: pisica, adultul.

Extensii:

Pe baza indiciilor găsite în film, elevii pot fi rugați să-și imagineze ce s-a întâmplat înainte, să dea un prenume copilului, să-i inventeze povestea, cea care îl face să trăiască momentele povestite de film.

Ploaie și pește © Risa Kimpara

Tema

Definirea temei poate da naștere la discuții în clasă aici.

Tema așteptării pare să fie în centrul narațiunii aici.

Cu toate acestea, poate fi interesant să-l caracterizezi: inactiv, solitar...

Tema ploii este de asemenea semnificativă. Titlul, care conține cuvântul „ploaie” în engleză, atestă acest lucru.

Este tratată și tema copilăriei: capacitatea de a visa, de a imagina, capacitatea de a lăsa realitatea pentru reflectarea ei, de a desfasura în jurul tau un univers descoperit în tine și/sau în legende, povești... dar și relația cu adulții cu aceste figuri feminine și masculine. Figura tatălui este recunoscută, figura mamei este visată. Ar fi mama absent, bolnav ca în My Neighbour Totoro de Miyazaki unde cele două fete, Satsuki și Mei, locuiesc singure cu tatăl lor?

Koinobori în Japonia, Dmitri Popov

Hiroshige, 1895. Muzeul Brooklyn

Modelul peștelui zburător

Peștii zburători joacă un rol important în cultura japoneză. Ei sunt reprezentați în Koi Nobori, literalmente „streamere de crap”, care sunt șosete de vânt în formă de crap koi, realizate pentru „Tango no sekku”, „petrecerea băieților (sekku)”. Crapul viguros înoată în amonte cu un curaj care le-a meritat acest tribut. Acest model de „pește zburător”, al cărui titlu Japonez, „peștele auriu”, subliniază importanța, pune visarea cu ochii deschisi în centrul filmului, viața interioară a băiețelului, dezvăluită pentru o clipă prin apariția peștelui.

Coloana sonoră

Coloana sonoră a filmului este complet lipsită de dialog. Determinând, face mai mult decât sprijină, întărește percepția vizuală, o orientează. Subliniază compoziția, mișcarea, definește momentele, susține, susține sensul, ajută spre înțelegere. Poate reduce polisemia imaginilor.

Ascultă fără să vezi

Dacă proiectul este de a atrage atenția elevilor asupra importanței acestei coloane sonore, este posibil să le sugerăm să o asculte înainte de a vedea filmul, pentru ea însăși, iar apoi să-i lase pe elevi să formuleze ipoteze pe baza acestei ascultări. Coloana sonoră Rain and Fish este alcătuită din trei părți care sunt evidente pentru ureche.

. În primul, auzim că plouă, cineva merge, mașinile conduc, o „mașină” se oprește și pornește din nou, dar copiii pot recunoaște sunetul ușii pneumatice a unui autobuz, un sonerie precedând un miaun.

Experiența lor personală le va permite, de asemenea, să fie atenți la bătaia ploii pe o umbrelă?

. În al doilea, muzica, ca cea a unui xilofon, acoperă câmpul sonor, punctat de sunetul ploii.

Este lent la început, apoi foarte rapid, apoi se schimbă din nou.

. În cele din urmă, în a treia, ploaia nu se mai aude. Clopotul sună slab, apoi dispare.

Mașinile conduc cu zgomotul pe care mișcarea lor îl produce pe teren umed, un vehicul se oprește, cineva merge, păsările plâng, vehiculele încă conduc, câțiva pași, apoi ultimul sunet, cel al unei picături de apă.

Această coloană sonoră este compusă din zgomote familiare tinerilor studenți care vor putea formula ipoteze pe care filmul le va confirma sau va invalida. A doua parte poate stârni nedumerire și nici un indiciu solid, în afară de ploaia persistentă, se referă cu certitudine la realitate. Unde s-au dus plimbătorul, pisica, vehiculele?

Dispariția acestor elemente sonore ridică întrebarea dacă semnalează dispariția unei lumi reale și familiare.

Ascultați și identificați originea sunetelor din imagine

În timpul proiecției, cu elevii, este interesant să te obișnuiești să distingem:

. Sunetele care aparțin realității reprezentate.

(Ex: ploaia pe care o văd în imagini).

Sunt exact cele pe care le auzim de obicei? Există vreo diferență

între experiența obișnuită a acestor zgomote de către copii și restituirea lor în film? Aici, sunetele sunt realiste, dar discriminarea lor este cea care atrage atenția, evidențiind căderea unei picături de apă de exemplu.

. Sunete a căror origine nu este în realitatea reprezentată.

(Ex: muzică pe care nimeni nu o cântă în realitatea reprezentată).

Așa că regizorul a adăugat această muzică. Este interesant de întrebat de ce mai ales că, în acest film, ea apare doar într-un moment foarte anume, progresează de la lent la rapid apoi decelerează din nou. Elevii vor vedea fără îndoială că însoțește dansul peștilor zburători, că sunetul instrumentelor este foarte aproape de cea a picăturilor de ploaie.

Muzica coincide cu reveria, cu mișcarea imaginației care se naște, ia naștere din experiența din copilărie a ploii, exacerbată de singurătatea așteptării inactiv. Ea subliniază metamorfoza unei realități care, totuși, rămâne punctul de plecare al reveriei: sunetul foarte real al ploii, asociat pentru o clipă cu clopotul pisicii, devine muzică limpede. Apa devine instrumentul muzica și picăturile care cad rezonază ca lamele unui xilofon.

Despre sunetele din cinema, ne putem referi la explicațiile clare și ilustrate de pe site:

<http://upopi.ciclic.fr/vocabulaire/glossaire>

Vizionați filmul fără sunet

Este un exercițiu des practicat, care ne permite să propunem una sau mai multe coloane sonore și analizați modul în care acestea influențează recepția filmului.

Elevii sunt mereu atenți la variațiile de sens și emoții percepute în funcție de alegeri sunet implementat.

Elevii vor face și ei diferență între muzică și efecte sonore.

Filmul de rețea

Literatura pentru copii

Există o multitudine de lucrări care se ocupă de experiența ploii.
De ce să nu alegeți lucrări care oferă o viziune pozitivă asupra ploii?
Poezii pe tema ploii...

„Plouă”, Les Ziaux, Raymond Queneau (1943), o poezie plină de veselie pe care elevii îl vor putea imita ca tineri Oulipiens.
„Pluie”, À la bord du temps (1984) și „Le loup vexé”, Enfantasques (1974), Claude Roy, texte poetice și amuzante.
„Pluie”, Les Stances, Jean Moréas (1899), opt versuri melancolice care pot ecoa reveriei copilului.
„Ploaia”, The bias of things, Francis Ponge (1942), evocare neobișnuită atașată sunetelor și formelor, într-un progresie apropiată de cea a filmului.
„Plângă în inima mea”, Romance fără cuvinte, Paul Verlaine (1874). „Barbara”, Versuri, Jacques Prévert (1946).

Cinematograf animat

„Vecinul meu Totoro”, Hayao Miyazaki (1988). „Ponyo pe stâncă”, Hayao Miyazaki (2008)

Vopsea

„Ploaie, abur și viteză”, William Turner, 1844, National Gallery, Londra.
„Ploaie pe oraș”, Takeushi Seiho, între 1864 și 1942, Musée d'Orsay, Paris.
„Studiu peisaj marin cu nor de ploaie”, John Constable, 1828, Royal Academy of Arts, Londra.

Comparație între lucrările pictorului japonez Hiroshige și lucrările pe care le-a inspirat, „japaneries” ale lui Vincent van Gogh:
„Pluș brusc peste podul Shin-Ōhashi și Atake”, 1857, Hiroshige, Biblioteca Congresului Statelor Unite și
versiunea lui Vincent van Gogh „Podul în ploaie, după Hiroshige”, 1887, Muzeul, Amsterdam.
„Câmpul de grâu în ploaie”, 1889, Vincent van Gogh, Muzeul de Artă din Philadelphia.

Adăpostit de ploaie, Hanabusa Itchō, 1709, Muzeul Metropolitan de Artă

Muzica

„Picătura de apă” (Preludiu opus 28 nr. 15), 1838, Frédéric Chopin.
„Grădini în ploaie” (Imprimeuri), 1903, Claude Debussy.
Claude Debussy a declarat că s-a uitat la picturile lui Turner la Londra înainte de a compune aceste Printuri.
<https://admin-ressources.philharmoniedeparis.fr/0769180-estampes-de-claude-debussy.aspx>
„Rain Tree, pentru două marimba și un vibrafon”, 1981, Toru Takemitsu.
Acest compozitor japonez a dedicat mai multe lucrări ploii, în special în anii 1980. Acesta, cu care sa jucat instrumente de percuție, este „imitativă” și poate trezi imaginația elevilor.
<https://edutheque.philharmoniedeparis.fr/doc/CIMU/0962799>